

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İTTİBÂ RİSÂLESİ

ABDULLÂH SAİD EL-MÜDERRİS

Tevhîd-î Dâvet

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنِّي الْخَيْرُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأُشْهِدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ، وَأُشْهِدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ... أَمَّا بَعْدُ:

İTTİBÂ RİSÂLESİ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle...

Hamd, -âlemlerin Rabbi olan- Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve rasûlüdür... Bundan sonra:

İttibâ: *“İtaat etme, tâbi olma, uyma ve arkasından gitme”* gibi mânâlara gelmektedir. Bunu öğrendikten sonra, bil ki!

Kayıtsız ve şartsız îmân ederek itaat etmen gereken Kur'ân ve -sahîh- Sünnet'in hakîkatlerinden başkası değildir. Yine kayıtsız ve şartsız tâkib ederek tâbi olmanın farz olduğu tek merci, Kur'ân ve Sünnet'in hakîkatleridir. Zîrâ Kur'ân ve Sünnet akîdenin aslı, fikhın esasıdır. Hüküm Kur'ân ve Sünnet'te aranır. Fetvâ Kur'ân ve Sünnet'e göre verilir. Yaşantı Kur'ân ve Sünnet'e göre belirlenir. Kısacası hayat ile ölüm arasında ne varsa hepsi için söz sâhibi olan Kur'ân ve Sünnet'tir. Allâh'ı Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

(سورة الأنفال: ٢٠/٨)

“Ey îmân edenler! Allâh’a ve Rasûlü’ne itaat edin ve dinlediğiniz hâlde ondan yüz çevirmeyin.” (Enfâl: 8/20)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, mü’min kullarına kendine ve Rasûlüne itaat etmelerini emrediyor. Kendine muhalefet etmemelerini, inkâr ve inat edenlere benzememelerini emrediyor. Bunun içindir ki: **‘Ondan yüz çevirmeyin’** demiştir. Yani bu ‘taatini, emrini yerine getirmeyi ve yasaklarını terk etmeyi bırakmayın’ demektir.”¹

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا

أَعْمَالَكُمْ﴾ (سورة محمد: ٣٣/٣٧)

“Ey îmân edenler! Allâh’a itaat edin, Rasûle itaat edin. Amellerinizi boşa çıkarmayın.” (Muhammed: 47/33)

İmâm Kurtubî rahimehullâh, âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, bu ayetiyle mü’minlere kendi emirlerinde kendisine, Sünnet’leri hususunda da Rasûle itaat etmenin gereğini emretmektedir.”²

¹ İbn Kesir, Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm: 4/29.

² Kurtubî, el-Camiu li Ahkâmi’l-Kur’ân: 16/254.

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾

﴿سورة آل عمران: ۳۲/۳﴾

“De ki: ‘Allâh’a ve Rasûle itaat edin.’ Eğer (itaatten) yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allâh kâfirleri sevmez.” (Ali İmran: 3/32)

Bu âyet-i kerîmelerde Allâh’u Teâlâ’ya ve Rasûlü’ne kayıtsız ve şartsız itaat emredilmiş ve itaatten yüz çevirenlerin amelleri boşa çıkan kâfirler olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Ayetlerdeki Allâh’a itaatten maksad Kur’ân’a itaattir. Rasûle itaatten maksad ise yaşıyorken bizzat kendisine, vefatından sonraysa Sünnetine itaat etmek olduğunda Ehl-i Sünnet arasında hiçbir ihtilâf yoktur. Nitekim Allâh’u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا

مَا تَذَكَّرُونَ﴾ (سورة الأعراف: ۳/۷)

“Rabbinizden size indirilene ittibâ edin. O’ndan başka velilere uymayın. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz.” (Araf: 7/3)

İmâm Kurtubî rahimehullâh, âyet-i kerimenin tefsirinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ’nın ‘**Rabbinizden size indirilene ittibâ edin**’ buyruğundan maksad: Kitâb ve Sünnet’tir... (Ve) Âyet-i kerîme nassın

(Kur'ân ve Sünnet'in) varlığı ile beraber delilsiz görüşlere ittibâyı terk etmeğe delildir.”³

﴿وَمَا أَتِيكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا

اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ (سورة الحشر: ٧/٥٩)

“Rasûl size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allâh’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allâh’ın azabı çetindir.” (Haşr: 59/7)

İmâm Mâverdî rahimehullâh, âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Bunun genel olarak Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in tüm emir ve yasakları için olduğu söylenmiştir. Çünkü o, ancak salâh bir işi emreder ve ancak fesâd olan bir işten nehyeder.”⁴

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, şöyle buyurmuştur:

﴿تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُم بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ﴾

[(حديث صحيح): رواه مالك (١٨٧٤) وابن عبد البر (١٣٨٩)...]

“Size iki şey bırakıyorum. Bunlara sımsıkı sarıldığınız sürece, asla doğru yoldan sapmayacaksınız. Bunlar, Allâh’ın Kıtâbı ve Rasûlî’nün Sünneti’dir.” [(SAHİH HADİS): Mâlik (1874); İbn Abdilberr (Câmiu: 1389)...]

³ el-Camiu li Ahkâmi'l-Kur'ân: 7/161.

⁴ el-Camiu li Ahkâmi'l-Kur'ân: 18/17.

﴿مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ، فَهُوَ رَدٌّ﴾ [حَدِيثٌ صَحِيحٌ: رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

[... (۲۶۹۷) مسلم (۱۷۱۸) ...]

“Her kîm bizim bu işimizde (dinimizde) olmayan bir şeyi sonradan ortaya çıkarırsa (ihdas ederse) o merdûddur (reddedilir).” [(SAHİH HADİS:) Buhari (2697); Müslim (1718) ...]

Bu sebeble ihtilaflı mes’elelerin hükmü Kur’ân ve Sünnette aranır. Bu iki kaynağın gösterdiği doğrultuda î mân ve amel edilir. Allâh’u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ

مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾ (سورة النساء: ٥٩/٤)

“Ey î mân edenler! Allâh’a ve Rasûlü’ne itaat edin. Ve sizden olan (Müslüman) ulu’l-emre (yani idareci ve âlimlere) de (Allâh’a ve Rasûlü’ne isyanı emretmedikleri sürece) itaat edin. Eğer (büyük veya küçük) herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh’a ve ahiret gününe gerçekten î mân ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlü’ne (Kur’ân ve Sünnete) götürün (çözümü onlarda arayın); bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir.” (Nisa: 4/59)

Î mân İbn Kesîr rahimehullâh, âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle

demiştir: “Mücâhid ve seleften birçokları: (**‘Allâh’a ve Rasûlü’ne götü-rün**” âyeti hakkında) ‘Allâh’ın Kitâbı’na Rasûlü’nün Sünneti’ne’ demiş-lerdir. Bu da dînin usûl ve fûrunda tartışılan her şeyin Kitâb ve Sünnet’e götürülmesine dair emirdir. Nitekim Allâh’u Teâlâ, şöyle buyurmuştur: **‘Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh’a aittir.’** (Şûrâ: 42/10) Kitâb ve Sünnet’in hükmettiği ve doğruluğuna şehâdet ettikleri hak ve gerçektir. Hakkın dışında dalâletten (sapık-lıktan) başka ne vardır? Bu sebeble Allâh’u Teâlâ **‘Allâh’a ve âhiret gü-nüne gerçekten îmân ediyorsanız’** buyurmaktadır. Yani: ‘Davaları ve bilinmeyen şeyleri Allâh’ın Kitâbı’na, Rasûlü’nün Sünneti’ne götürün, aranızda çıkan ihtilâflarda o ikisine başvurunuz’ demektir. **‘Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız.’** Bu da gösteriyor ki: Kim ihtilâf halinde Kitâb ve Sünnet’in hakemliğine gitmez ve o ikisine mûra-caat etmezse, o Allâh’a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir.”⁵

Allâh’u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (سورة النساء

(٤٥/٤:

“Hayır! (kesinlikle ve kesinlikle hayır) Senin (yaratan, yaşatan ve yöneten) Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli

⁵ İbn Kesîr, Tefsîru’l Kur’ân’il-Azîm: 2/304.

işlerde (ihtilâf ettikleri herhangi bir mes'elede) seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.” (Nisa: 4/65)

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, bu âyette, usûlde, fûruda, şer’î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilâflarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin îmân etmiş olmayacağını, (Allâh Azze ve Celle) mukaddes nefesine yemin ederek te’kid etmiştir. Îmân, ancak bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalblerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalbler de verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mü’min olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rızâ ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü’min olamayacaklarını bildirmiştir.”⁶

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿يُوشِكُ الرَّجُلُ مُتَكِنًا عَلَى أَرِيكَتِهِ، يُحَدِّثُ بِحَدِيثٍ مِنْ حَدِيثِي، فَيَقُولُ:

بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَلَالٍ اسْتَحْلَلْنَاهُ، وَمَا وَجَدْنَا

⁶ İbn Kayyim, et-Tıbyan fi Aksâmi'l-Kur'ân: 430.

فِيهِ مِنْ حَرَامٍ حَرَّمَاهُ، أَلَا وَإِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ ﷻ [(حديث صحيح): رواه الترمذي (٢٦٦٣) وابن ماجه (١٢)...]

"Süslü koltuğuna yaslanmış kişiye, benim hadislerimden birisi okunduğunda onun -vaziyetini hiç bozmadan-: 'Bizlerle sizler arasında Allâh Teâlâ'nın Kîtâbı vardır. Onda bulunduğumuz helâl şeyleri, helâl sayıyoruz, haram olarak bulunduğumuz şeyleri de haram kabul ediyoruz' diyebilme zamanı yaklaşmıştır. Sizleri uyarıyorum! Allâh Rasûlü'nün haram kıldığı şeyler Allâh'ı Teâlâ'nın haram kıldığı şeyler gibidir." [(SAHİH HADİS:) Tirmizî (2663); İbn Mâce (12)...]

Sahâbelerden -radiyallâhu anhum- Kur'ân ve Sünnet'e ittibâ ile alakalı birçok eser rivayet olunmuştur; onlardan bazıları şöyledir:

Ebu Bekir radiyallâhu anh kendisine bir dava geldiğinde Kur'ân-ı Kerîm'e bakar bulamazsa Sünnet ile hüküm verirdi. Eğer Sünnet'te bulmakta güçlük çekerse: "Siz Rasûlullâh'ın Sünnet'inden bu hususta bir şey biliyor musunuz?" diye sahâbelere sorardı. Sünnet'te de hüküm bulamazsa insânların en hayırlılarını toplar ve istişare ederdi. Onların görüşleri bir noktada toplanınca da karar verirdi.⁷ O şöyle demiştir:

"لَسْتُ تَارِكًا شَيْئًا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْمَلُ بِهِ إِلَّا عَمِلْتُ

بِهِ، فَإِنِّي أَخْشَى أَنْ تَرَكَتُ شَيْئًا مِنْ أَمْرِهِ أَنْ أَزِيغَ."

⁷ Dârimî, Sünen: 1/262 (163).

*"Ben Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yapmakta olduğu hiçbir şeyi terk edecek değilim. O neyi yaptıysa bende onu yaparım. Ben onun emirler-rinden birini bile terk edecek olsam doğru yoldan ayrılacağımdan korkarım."*⁸

Ömer radiyallâhu anh Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yaptıklarını sebebini araştırmaksızın aynen yapardı. Bir gün Haceru'l-Esved'e gelip onu öpmüş ve şöyle demiştir:

"إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْبَلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ."

*"Ben kesinlikle biliyorum ki sen sadece bir taşsın, ne zararın ne de fay-dan var. Eğer Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in seni öptüğünü görme-seydim ben de öpmezdim."*⁹

Osman radiyallâhu anh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hayatta iken O'na hizmet ve bağlılıkta nasıl hassas idiyse, vefatından sonra da Sünnetine ittibâda o ölçüde titiz ve gayretli olmuştur. Ahkâmla ilgili konularda olduğu gibi günlük işlerinde de Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'i kendisine örnek almıştır. Bir defasında Mescid-i Nebevî'nin ikinci kapısında oturup, kesilmiş hayvanın bir kü-rek kemiğini getirip yemiş, sonra kalkıp namaz kılmış ve şöyle demiş-tir:

⁸ Buhârî, Sahîh: 4/79 (3093); Müslim, Sahîh: 3/1381 (1759)...

⁹ Buhârî, Sahîh: 2/149 (1597); Müslim, Sahîh: 2/925 (1270)...

"جَلَسْتُ مَجْلِسَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَكَلْتُ مَا أَكَلَ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَنَعْتُ مَا صَنَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

*"Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in oturduğu yerde oturdum, O'nun yediğinden yedim ve O'nun yaptığı gibi yaptım."*¹⁰

Ali radiyallâhu anh da her konuda Sünnete tâbi olur, onu her şeyin önüne geçirirdi. O, şöyle demiştir:

"لَوْ كَانَ الدِّينُ بِالرَّأْيِ لَكَانَ أَسْفَلُ الْخُفِّ أَوْلَى بِالْمَسْحِ مِنْ أَعْلَاهُ، وَقَدْ

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى ظَاهِرِ خُفِّهِ."

*"Eğer dîn, şahsi görüş ile olsaydı ben, ayakların üstündense altını meshetmenin daha uygun olacağını düşünürdüm. Fakat Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in üstüne meshettiğini bizzat gördüm."*¹¹

İbn Abbâs radiyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o şöyle demiştir:

"يُوشِقُ أَنْ تَنْزَلَ عَلَيْكُمْ حَجَرَةٌ مِنَ السَّمَاءِ، أَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَتَقُولُونَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ."

"Başınıza gökten taş inmesinden korkuyorum. Ben size 'Rasûlullâh sal-

¹⁰ Ahmed, Müsned: 1/495 (441); Heysemî, Mecmau'z-Zevâid: 1/251 (1312).

¹¹ Ebu Davud, Sünen: 1/42 (162)...

lallâhu aleyhi ve sellem dedi' diyorum! Siz bana 'Ebu Bekr ve Ömer dedi ki' diyorsunuz!"¹²

İbn Ömer radiyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o şöyle demiştir:

"الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ: كِتَابٌ نَاطِقٌ، وَسُنَّةٌ مَاضِيَّةٌ، وَلَا أَذْرِي."

"İlim üçtür: (Birincisi) Beyan edici kitâb, (ikincisi) geçmişte uygulanan sünnet, (üçüncüsü) bilmiyorum (sözü)."¹³

Abdullah bin Me'sûd radiyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o şöyle demiştir:

"اتَّبِعُوا، وَلَا تَبْتَدِعُوا فَقَدْ كُفَيْتُمْ، كُلُّ بَدْعٍ ضَلَالَةٌ."

"Selefe tâbi olur bid'âtçi olmazsanız, bu size yeter. Bütün bid'âtler dâfâlettir."¹⁴

Salim bin Abdullah radiyallâhu anh şöyle demiştir:

"سُنَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَقُّ أَنْ تُتَّبَعَ."

"İttibâ etmeyi, tâbi olmayı daha fazla hak eden, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in sünnetidir."¹⁵

¹² İbn Hazm, el-İhkâm: 2/17, 4/237; İbn Teymiyye, el-Fetâvâ el-Kubrâ: 5/126.

¹³ Heysemî, Mecmau'z-Zevâid: 1/172 (801)...

¹⁴ İbn Batta, el-İbâne: 1/327 (175)...

¹⁵ Buhârî, Refu'l-Yedeyn Fi's-Salât: 72 (102)...

Ehli Sünnet'in imâmlarından -rahimehumullâh- Kur'ân ve Sünnetle ittibâ ile alakalı birçok eser rivayet olunmuştur; onlardan ba-zıları şöyledir:

Adil halife Ömer bin Abdülazîz rahimehullâh, şöyle demiştir:

"لَا رَأْيَ لِأَحَدٍ مَعَ سُنَّةِ سَنَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

"Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in sünnetine karşı hiç kimse-nin reyî (görüşü) geçerli değildir" ¹⁶

Kadı Şureyh rahimehullâh, şöyle demiştir:

"إِنَّ السُّنَّةَ قَدْ سَبَقَتْ قِيَاسَكُمْ، فَاتَّبِعْ وَلَا تَبْدَعْ."

"Sünnet sizin kıyasınızdan öncedir. O halde tâbi ol, bid'âtçi olma." ¹⁷

Tâbiinin büyüklerinden İmâm Mücâhid rahimehullâh, şöyle demiştir:

"لَيْسَ أَحَدٌ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا يُؤْخَذُ مِنْ قَوْلِهِ وَيُتْرَكُ، إِلَّا

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

"Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'den başka hiç kimse yoktur ki; onun sözü alınır da, red de edilir. Ancak Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in sözü

¹⁶ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 2/201...

¹⁷ Beğavî, Şerhu's-Süne: 1/216; Alîyyu'l-Kârî, Mirkâtü'l-Mefâtîh: 1/260.

bunun dışındadır.”¹⁸

Tâbiinin büyüklerinden İmâm Şa'bî rahimehullâh, şöyle demiştir:

"مَا حَدَّثُوكَ هَؤُلَاءِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخُذْ بِهِ، وَمَا قَالُوهُ

بِرَأْيِهِمْ، فَأَلْفِهِ فِي الْحُشِّ."

"Şunların sana Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den rivayet ettiklerini al, kabul et. Kendi görüşleriyle söylediklerini ise helâyâ at!"¹⁹

İmâm Ebu Hanîfe rahimehullâh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e ittibâ hakkında şöyle demiştir:

"إِذَا صَحَّ الْحَدِيثُ فَهُوَ مَذْهَبِي."

"Hadîs sahîh olduğunda, o benim mezhebimdir."²⁰ Yine şöyle demiştir:

"لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَأْخُذَ بِقَوْلِنَا مَا لَمْ يَعْلَمْ مِنْ أَيْنَ أَخَذْنَاهُ."

"Nereden aldığımızı bilmedikçe hiç kimseye bizim sözümüzle amel etmesi helâl değildir."²¹

¹⁸ Buhârî, Refu'l-Yedeyn Fi's-Salât: 73 (103); İbn Abdilberr, Câmiu'l-Beyân: 2/925 (1761).

¹⁹ Dârimî, Sünen: 1/284 (206); el-Kasimî, Kavâidu't-Tahdîs: 336

²⁰ İbn Hacer, Telhisu'l-Habir: 1/20; el-Fullânî İkâzu'l-Himem: 52; el-Kasimî, Kavâidu't-Tahdîs: 91; İbn Abidin, Reddu'l-Muhtar: 1/67.

²¹ el-Fullânî İkâzu'l-Himem: 53; el-Kasimî, Kavâidu't-Tahdîs: 281; el-Albânî: Sıfatu Salâti'n-Nebî: 46.

İmâm Mâlik rahimehullâh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e ittibâ hakkında şöyle demiştir:

"إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، أَخْطِئُ وَأُصِيبُ فَانْظُرُوا فِي رَأْيِي فَكَلَّمَا وَافَقَ الْكِتَابَ
وَالسُّنَّةَ فَخُذُوا بِهِ وَكَلَّمَا لَمْ يُوَافِقِ الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ ، فَاتْرُكُوهُ."

*"Ben bir insânım; doğruya ulaştığım da olur, yanıldığım da olur. Benim görüşlerime bakın; onlardan Kitâb ve Sünnet'e uyanları alın, onlara uymayanları bırakın."*²² Yine şöyle demiştir:

"لَيْسَ أَحَدٌ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا وَيُؤْخَذُ مِنْ قَوْلِهِ وَيُتْرَكُ إِلَّا
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

*"Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den başka herkesin sözü alınır da, terk edilir de."*²³

İmam Şâfiî rahimehullâh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e ittibâ hakkında şöyle demiştir:

"مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَتَذَهَّبُ عَلَيْهِ سُنَّةُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَتَغْرُبُ عَنْهُ، فَمَهْمَا قُلْتُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ أَصْلْتُ مِنْ أَصْلٍ فِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خِلَافَ مَا قُلْتُ فَالْقَوْلُ مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

²² İbn Abdilberr, Câmiu Beyânî'l-İlim: 1/775 (1435); el-Albânî: Sıfatu Salâti'n-Nebî: 49.

²³ Subkî, Fetevâ: 1/138; el-Albânî: Sıfatu Salât: 49.

وَهُوَ قَوْلِي."

"Her insâna Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in istisnasız tüm sünneti ulaşmamıştır. Dile getirdiğim görüşlerde ve belirlediğim kurallarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in sünnetine aykırı bir durum varsa, bu durumda Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in hadîsi, benim görüşümdür."²⁴ Yine şöyle demiştir:

"أَجْمَعَ الْمُسْلِمُونَ عَلَى أَنَّ مَنْ اسْتَبَانَتَ لَهُ سُنَّةٌ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَحِلَّ لَهُ أَنْ يَدَّعَهَا لِقَوْلِ أَحَدٍ. إِذَا صَحَّ الْحَدِيثُ فَاضْرِبُوا بِقَوْلِي الْحَائِطَ."

"Müslümanlar şu konuda icmâ etmişlerdir: Hiçbir kimseye Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünnet'i açıkça belli olduktan sonra onu başka birinin sözü için terk etmesi helâl değildir."²⁵ "Hadîs sahîh olduğunda, benim (hadîse muhâlif olan) sözümü alın duvara vurun."²⁶

İmâm Ahmed rahimehullâh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e ittibâ hakkında şöyle demiştir:

²⁴ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 2/204; el-Fullânî, İkâzu'l-Himem: 99; el-Albânî: Sıfatu Salâti'n-Nebî: 50.

²⁵ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 1/6; el-Fullânî, İkâzu'l-Himem: 58; ed-Dürerü's-Seniye: 4/56; el-Albânî, Sıfatu Salâti'n-Nebî: 50.

²⁶ İbn Teymiyye, el-Fetâvâ el-Kübrâ: 7/212; Mübârek Fûrî, Tuhfetu'l-Ahvezî: 4/450; Şevkânî Neylül'Evtâr: 5/399; ed-Dürerü's-Seniye: 4/28.

"الِإِتِّبَاعُ أَنْ يَتَّبَعَ الرَّجُلُ مَا جَاءَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ أَصْحَابِهِ، ثُمَّ هُوَ مِنْ بَعْدُ فِي التَّابِعِينَ مُخَيَّرٌ."

"İttibâ, kişinin, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den ve ashabından gelene tâbi olmasıdır. Tabiinden sonra kişi, dilediğine tâbi olmakta serbesttir."²⁷ Yine şöyle demiştir:

"مَنْ رَدَّ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ عَلَى شَفَا هَلَكَةٍ."

"Kim Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in hadîsini kabul etmezse helakin eşiğindedir."²⁸

Âcizane bu konuda bir sözde ben söyleyecek olursam:

"إِذَا وَجَدْتُمْ قَوْلِي يُخَالِفُ كِتَابًا أَوْ سُنَّةً، فَاضْرِبُوا بِقَوْلِي الْحَائِطَ، وَاتَّبِعُوا

الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ."

"Kitâb ve Sünnete muhâlif bir sözümü bulduğunuzda, onu, hemen duvara vurun; Kitâb ve Sünnette ittibâ edin."

Yukarıda zikredilen ayet, hadîs, sahâbe kavli ve imâm sözlerinden anlaşıldığı üzere akidede, fıkhıta ve ahlakta yani hayatın her alanında ittibâ edilmesi farz olan Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlü'nün sünnetin-

²⁷ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 2/139; el-Fullânî, İkâzu'l-Himem: 113; el-Albânî: Sıfatu Salâti'n-Nebî: 53.

²⁸ el-Lalekâî, Şerhu Usûli İ'tikâd: 3/477; İbn Batta, el-İbânetü'l-Kübrâ: 1/260; el-Hallâl, es-Sünen: 1/214; el-Albânî: Sıfatu Salâti'n-Nebî: 53.

den başkası değildir. Allâh'ın Kitâbı'nı ve Rasûlü'nün Sünneti'ni her şeyin önüne geçirerek îmân ve amel edenlere müjdeler olsun. Allâh'ü Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ

النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ (سورة

النساء: ٦٩/٣)

“Kim Allâh'a ve Rasûle itaat ederse, işte onlar, Allâh'ın kendilerine nimet verdiği nebîlerle, sıddıklarla, şehidlerle ve sâlihlerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır.” (Nisa: 4/69)

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.

Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.

Abdullâh Saîd el-Müderriş

1433h./2012m.

KAYNAKLAR

Kur'ân-ı Kerîm.

Ahmed bin Hanbel, Ebû Abdillâh Ahmed bin Muhammed bin Hanbel bin Hilâl eş-Şeybânî (v. 241h.), el-Müsned, Müessesetu'r-Risâle, 1421.

Albânî, Muhammed Nâsiruddîn el-Albânî (v. 1420), Mektebetü'l-Mearif, Riyad, ts.

Alîyyu'l-Kârî, Alî bin Muhammed (v. 1014h.), Mirkâtu'l-Mefâtîh Şerhu Mişkâtî'l-Mesâbîh, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1422.

Beğavî, Ebû Muhammed el-Hüseyn bin Mes'ûd el-Ferrâ el-Beğavî (v. 516h.), Şerhu's-Süne, el-Mektebu'l-İslâmî, Dımeşk, 1403.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed bin İsmâil bin İbrâhîm (v. 256h.), el-Câmiu's-Sahîh, Daru Tûk, 1422.

Buhârî, Refu'l-Yedeyn Fi's-Salât, Dâru'l-Erkâm, Kuveyt, 1404.

Dârimî, Ebû Muhammed Abdullah bin Abdurrahmân bin el-Fadl bin Behrâm (v. 255h.), es-Sünen, Dâru'l-Muğnî, Suûd, 1412.

Ebû Dâvûd, Süleymân bin el-Eş'as es-Sicistanî el-Ezdî (v. 275h.), es-Sünen, el-Mektebetu'l-Asriyye, Beyrut, ts.

ed-Dureru's-Seniyye fi'l-Fetâvâ Necdiyye, (Thk: Abdur-rahmân bin Muhammed bin Kasım), 1417.

Fullânî, Sâlih bin Muhammed Nûh bin Abdillâh el-Fullânî (v.

1218h.), İkâzu'l-Himemi Ūl'l-Ebsâr, Dâru'l-Mearif, Beyrût.

Hallâl, Ebû Bekr Ahmed b. Muhammed bin Hârûn bin Yezîd el-Hallâl, (v. 311h.), es-Sünne, Dâru'r-Râye, Riyad, 1410.

Heysemî, Ebu'l-Hasen Nûruddîn Ali b. Ebî Bekr (v. 807h.), Mecmau'z-Zevâid ve Menbau'l-Fevâid, Mektebetu'l-Kudsî, Kâhire, 1414.

İbn Abdilberr, Ebû Amr Yûsuf bin Abdullah bin Muhammed en-Nemerî el-Kurtubî (v. 463h.), Câmiu Beyânî'l-İlmi ve Fadlih, Dâru İbni'l-Cevzî, Suûd, 1414.

İbn Âbidîn, Muhammed Emîn bin Ömer bin Abdülazîz ed-Dımaşkî el-Hanefî (v.12-52h), Reddü'l-Muhtâr ale'd-Dürri'l-Muhtâr, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1412.

İbn Batta, Ebû Abdillâh Ubeydullah b. Muhammed bin Muhammed bin Hamdân el-'Ukberî el-Hanbelî (v. 387h.), el-İbâne an Şe-rîati'l-Fırkati'n-Nâciye ve Mücânebeti'l-Fıra-ki'l-Mezmûme (el-İbânet-ü-Kübrâ), (thk. Dr. Rıza Mu'tî), Dâru'r-Râye, Riyad, 1409h.

İbn Hacer, Şihâbuddîn Ebu'l-Fadl Ahmed bin Alî el-Askalânî (v. 852h.), Telhîsu'l-Habîr fî Tahrîci Ehâdisi'r-Râfiyyi'l-Kebîr, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1419.

İbn Hazm, Ebû Muhammed Alî bin Ahmed bin Saîd ez-Zâhirî el-Endelusî (v. 456h.), el-İhkâm fî Usûli'l-Ahkâm, Dâru'l-Âfâki'l-Cedîde, Beyrut, ts.

İbn Kayyim, Şemsuddîn Ebû Abdillâh Muhammed bin Ebi Bekr

ez-Zer'i ed-Dımaşkî (v. 751h.), İlamu'l-Muvakkûn an Rabbi'l-Âle-mîn, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1411.

İbn Kayyim, et-Tıbyân fi Aksâmi'l-Kur'ân, Dâru'l-Mearif, Beyrût.

İbn Kesîr, İmaduddîn Ebû'l-Fidâ İsmâîl bin Ömer bin Kesîr el-Kureşi ed-Dımaşkî (v. 774h.), Tefsîrul-Kur'âni'l-Azîm, Dâru'l-Kutu-bi'l-İlmiyye, 1419.

İbn Teymiyye, Takıyyuddîn Ahmed bin Abdülhalîm bin Abdüsselâm bin Teymiyye el-Harrânî (v. 728h.), el-Fetâvâ el-Kubrâ, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1408.

Kasımî, Kavâidu't-Tahtîs min Funûni Mustalahi'l-Hadîs, Muhammed Cemâleddîn bin Muhammed Saîd bin Kâsım (v. 1332h.), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut.

Kurtubî, Ebû Abdillâh Muhammed bin Ahmed bin Ebi Bekr bin Ferh el-Ensârî el-Hazrecî el-Kurtubî (v. 671h.), el-Câmiu li Ah-kâmi'l-Kur'ân, Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, Kâhi-re, 1384.

Lâlekâî, Ebu'l-Kâsım Hibetullah bin el-Hasen b. Mansûr et-Taberî (öl. 418h.), Şerhu Usûli İ'tikâdi Ehli's-Sünneti ve'l-Cemâa, Dâru Tayyibe, Riyad, 1423.

Mubârefûrî, Ebû'l-Ulâ Muhammed Ab-durrahmân bin Abdurrahîm (v. 1353h.), Tuhfetu'l-Ahvezî bi Şerhi Câmiî't-Tirmizî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, ts.

Müslim, Ebû'l-Hüseyn Müslim bin Haccac el-Kuşeyrî en-Nisâbü'rî

(v. 261h.), Sahîhu Müslim, Dâru İhyai't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, ts.

Subkî, Ebû'l-Huseyin Takıyyuddîn Alî bin Abdu'l-Kâfî (v. 756h.)
Dâru'l-Meârif, Mısır, ts.

“Kayıtsız ve şartsız îmân ederek itaat etmen gereken Kur’ân ve -sahîh- Sünnet’in hakikatlerinden başkası değildir. Yine kayıtsız ve şartsız tâkib ederek tâbi olmanın da farz olduğu tek merci, Kur’ân ve Sünnet’in hakikatleridir. Zîrâ Kur’ân ve Sünnet akîdenin aslı, fikhın esasıdır. Hüküm Kur’ân ve Sünnet’te aranır. Fetva Kur’ân ve Sünnet’e göre verilir. Yaşantı Kur’ân ve Sünnet’e göre belirlenir. Kısacası hayat ile ölüm arasında ne varsa hepsi için söz sahibi olan Kur’ân ve Sünnet’tir.”